

PROTOKOL
O POSTUPANJU OSNOVNE ŠKOLE *PEHLIN* U
KRIZNIM SITUACIJAMA

Sadržaj

1. UVOD	2
2. POSTUPANJA U SLUČAJU NASILJA MEĐU UČENICIMA	3
3. POSTUPANJA U SLUČAJU NASILJA NAD UČENICIMA OD STRANE ODRASLE OSOBE U ŠKOLI (<i>učitelja, roditelja, drugih zaposlenika, nepoznatih osoba</i>)	5
4. POSTUPANJA U SLUČAJU NASILJA UČENIKA NAD DJELATNICIMA ŠKOLE	6
5. POSTUPANJA U SLUČAJU NASILNOG PONAŠANJA ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM U ŠKOLI	7
6. POSTUPANJA U SLUČAJU SEKSUALNOG NASILJA (<i>prema Protokolu o postupanju u slučaju seksualnog nasilja</i>)	7
7. POSTUPANJE SA SVIM UČENICIMA UKLJUČUJUĆI UČENIKE KOJI NISU SUDIONICI I NA KOJE SE NE SUMNJA DA SU SUDIONICI U SLUČAJEVIMA UGROZE ILI SUMNJE NA UGROZU S NEŽELJENIM POSLJEDICAMA U ŠKOLSKOM OKRUŽENJU	9
8. POSTUPANJA U SLUČAJU SUMNJE ILI SAZNANJA DA JE UČENIK ŽRTVA NASILJA U OBITELJI (<i>prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji te Protokolu u slučaju nasilja u obitelji, Smjernicama o postupanju školske ustanove u slučaju ugroze s neželjenim posljedicama</i>)	10
9. POSTUPANJA U SLUČAJU NEUOBICAJENO TEŠKOG DOGAĐAJA POMOĆ TIMA ZA PSIHOLOŠKE KRIZNE INTERVENCIJE (<i>prema Protokolu o pokretanju psiholoških intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja</i>)	12
OBRAZAC EVIDENCIJE NASILJA U ŠKOLSKOJ USTANOVI	14

1. UVOD

Protokol se odnosi na preveniranje mogućih situacija povećanog rizika, kao i na postupanje u konkretnim situacijama s ciljem zaštite učenika, kao i svih djelatnika koji o njima skrbe u procesu odgoja i obrazovanja. Protokol utvrđuje obveze i odgovornosti, kao i načine postupanja ravnatelja, stručnih suradnika, učitelja, učenika, drugih djelatnika škole te roditelja (skrbnika) djeteta. Protokol treba biti izvršen na vidnom i svima dostupnom mjestu u školi. O načinima i koracima postupanja svih sudionika u procesu odgoja i obrazovanja potrebno je upoznati učenike na satovima razrednika te roditelje na prvom roditeljskom sastanku svake školske godine (po potrebi i češće).

Koordinatori Protokola o postupanju škole u kriznim situacijama (dalje: koordinatori) su stručni suradnici škole (pedagog, socijalni pedagog) i ravnatelj, a u slučaju njihove odsutnosti ravnatelj određuje zamjenu.

Protokol se temelji se na sljedećim propisima:

1. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN, 87/08., 86/09., 92/10., 105/10., 90/11., 5/12., 16/12., 86/12., 126/12., 94/13., 152/14., 7/17., 68/18., 98/19., 64/20., 151/22. i 156/23.)
2. Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (NN, 132/13)
3. Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (NN, 70/17)
4. Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, 2019.)
5. Smjernice za postupanje školskih ustanova u slučajevima ugroze s neželjenim posljedicama (MZO, 2023.)
6. Protokol o pokretanju psiholoških kriznih intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja (MZO, 2015.)
7. Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja (Vlada RH, 2023.)
8. Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima (Vlada RH, 2024.)

Protokol sadrži:

- *Postupanja u slučaju nasilja među učenicima*
- *Postupanja u slučaju nasilja nad učenicima od strane odrasle osobe u školi (učitelja, roditelja, drugih zaposlenika, nepoznatih osoba)*
- *Postupanja u slučaju nasilja učenika nad djelatnicima škole*
- *Postupanja u slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe nad odraslom osobom u školi*
- *Postupanja u slučaju seksualnog nasilja*
- *Postupanje sa svim učenicima uključujući učenike koji nisu sudionici i na koje se ne sumnja da su sudionici u slučajevima ugroze ili sumnje na ugrozu s neželjenim posljedicama u školskom okruženju*
- *Postupanja u slučaju sumnje ili saznanja da je učenik žrtva nasilja u obitelji*
- *Postupanja u slučaju neuobičajeno teškog događaja – pomoć tima za psihološke krizne intervencije*
- *Obrazac evidencije nasilja u školskoj ustanovi*

2. POSTUPANJA U SLUČAJU NASILJA MEĐU UČENICIMA

(prema Pravilniku o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima, Protokolu o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima, Smjernicama o postupanju školske ustanove u slučaju ugroze s neželjenim posljedicama)

Nasiljem među učenicima smatra se svako nasilno ponašanje učenika s ciljem namjernog povrjeđivanja, ponižavanja i izlaganja neugodnostima, usmjereno prema jednom ili više učenika. Može biti:

1. verbalno: vrijeđanje, ismijavanje, izrugivanje, omalovažavanje, prijetnje...
2. socijalno-društveno: izbjegavanje, ignoriranje, isključivanje iz aktivnosti, ogovaranje, pričanje laži o nekom učeniku/cima, nagovaranje drugih da se ne druže s određenim učenikom/cima...
3. fizičko: guranje, udaranje, šamaranje, davljenje, čupanje, zatvaranje i zaključavanje, napadanje različitim predmetima, pljuvanje, otimanje i uništavanje stvari...
4. nasilje putem mobilnih telefona ili interneta: uznemiravanje pozivima, SMS i e-mail porukama, snimanje bez dozvole i dijeljenje s drugima preko mobitela, društvenih mreža ....
5. spolno: dodirivanje po intimnim dijelovima tijela protivno nečijoj volji, izlaganje slikama nepoćudnog karaktera, prisiljavanje na spolni odnos...

Nasilje među djecom i mladima nije prijateljska razmirica, svađa ili nesporazum, nenamjerno nanošenje boli, prijateljsko zadirkivanje i razlikuje se od vršnjačkoga sukoba, u kojem ne postoje elementi za nasilništvo, djeca ne inzistiraju da mora biti po njihovu, mogu dati razloge zašto su u sukobu, ispričati se ili prihvatiti rješenje da nitko nije pobijedio, slobodno pregovarati da bi zadovoljili svoje potrebe, mogu promijeniti temu i otići iz situacije.

Obveze i postupanja djelatnika školske ustanove

U slučajevima nasilja među učenicima s ugrozom i neželjenim posljedicama:

1. u slučaju nasilja među učenicima, djelatnici škole obvezni su odmah pokušati prekinuti nasilje;
2. u situacijama izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost učenika, djelatnici škole inicirat će hitnu intervenciju policije pozivom na broj 192;
3. djelatnici škole, u slučaju da su učenici ozlijeđeni ili postoji sumnja da bi mogli biti ozlijeđeni, zatražit će intervenciju hitne medicinske službe;
4. učenika koji je zatečen u činjenju kaznenog djela ili pod okolnostima koje upućuju da je počinio kazneno djelo u okruženju školske ustanove, djelatnici škole smiju i trebaju zadržati do dolaska policije;
5. u slučaju sumnje na počinjenje kažnjive radnje djelatnici škole sačuvat će tragove/dokaze koji se nalaze kod učenika ili u školskoj ustanovi do dolaska policije;
6. ravnatelj i stručni suradnici policiji će prijaviti saznanja iz kojih proizlazi sumnja da je na štetu djeteta u školskoj ustanovi ili van nje od strane druge djece počinjeno kažnjivo djelo;
7. ravnatelj i stručni suradnici pružit će pomoć učenicima u skladu sa svojim kompetencijama te ih upoznati s daljnjim postupanjima;

8. ravnatelj i stručni suradnici pozvat će učenikove roditelje odmah na razgovor u školu te ih upoznati sa svim saznanjima i daljnjim postupanjima;
9. o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima, ravnatelj i stručni suradnici izradit će službenu bilješku koja će se dostaviti drugim tijelima na zahtjev;
10. ravnatelj i stručni suradnici će žurno i bez odgode izvijestiti nadležni Zavod za socijalni rad te nadležno ministarstvo.

Postupanja u slučaju saznanja o nezakonitim i potencijalno rizičnim objavama učenika na društvenim mrežama:

U slučaju saznanja o nezakonitim i potencijalno rizičnim objavama učenika na društvenim mrežama potrebno je sačuvati (kopirati, snimiti, fotografirati ili na drugi način fiksirati) poveznicu na web mjesto i/ili profil, kao i samu objavu, te odmah obavijestiti nadležnu policijsku postaju.

Nezakonite objave su svi sadržaji koji prikazuju djecu mlađu od 18 godina u seksualno eksplicitnom ponašanju ili online komunikacija kojom se djecu vrbuje, potiče na štetna ponašanja, objave kojima se narušava privatnost djeteta, a što kod djeteta izazove uznemirenost, porugu vršnjaka i/ili na koji drugi način ugrozi dobrobit djeteta. Potencijalno rizične objave su sadržaji koji ukazuju na potencijalno opasna i ugrožavajuća ponašanja djece mlađe od 18 godina (npr. fotografije ili video materijal na kojima su prikazana djeca koja posjeduju i/ili koriste vatreno ili druge vrste oružja). Policija nema ovlasti ukloniti neprimjerene ili nezakonite sadržaje, ali većina društvenih mreža ima mehanizme prijave nezakonitog ili neprimjerenog sadržaja koji korisnici i sami mogu online prijaviti. Više informacija o postupanjima u slučaju online zlostavljanja dostupno je na poveznici <https://mup.gov.hr/online-prijave/online-prijava-zlostavljanja-djeteta-red-button/281667>

Postupanja u slučajevima nasilja među učenicima bez izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost učenika:

1. u slučaju nasilja među učenicima, djelatnici škole obvezni su odmah pokušati prekinuti nasilno ponašanje;
2. svaki djelatnik školske ustanove bez obzira na način na koji je došao do saznanja o nasilju među učenicima, ali bez izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost učenika, dužan je izvijestiti razrednika/stručne suradnike/ravnatelja;
3. informacije o međuvršnjačkom nasilju kazneno neodgovorne djece (osim ako se radi o ponašanju koje izravno ugrožava život, tijelo i/ili sigurnost drugih učenika), kao i informacije o sukobima koji nemaju težinu kažnjive radnje, nije potrebno dostavljati policiji, već su ravnatelj i stručni suradnici obvezni dostaviti nadležnom Zavodu za socijalni rad te dalje postupati u skladu s Pravilnikom o načinu postupanja odgojno - obrazovnih djelatnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava;
4. razrednik/stručni suradnici/ravnatelj odmah po saznanju o nasilju među učenicima, obaviti će razgovor s učenikom žrtvom nasilnog postupanja, kao i s učenikom počiniteljem te im osigurati stručnu pomoć;
5. razrednik/stručni suradnici/ravnatelj, po saznanju o nasilju među učenicima, obavijestiti će roditelje učenika koji je žrtva nasilnog postupanja i roditelje učenika koji je počinio nasilje te ih izvijestiti o svim činjenicama i okolnostima, kao i aktivnostima i mjerama koje

školska ustanova poduzima; roditeljima učenika koji je počinio nasilje potrebno je naglasiti neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć u školi ili izvan nje;

6. razrednik/stručni suradnici/ravnatelj obaviti će razgovor s drugim učenicima ili odraslim osobama koje imaju važne informacije o događaju te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilnog ponašanja;
7. nakon utvrđenih činjenica, pokrenut će se postupak za izricanje pedagoške mjere u skladu s Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera;
8. razrednik/stručni suradnici/ravnatelj vodit će službene bilješke o svim poduzetim mjerama i aktivnostima;
9. u slučaju vršnjačkoga nasilja razrednik/stručni suradnici organizirat će razgovore, radionice ili savjetovanja za učenike s ciljem pomirenja učenika, stvaranja prijateljskog okruženja, razvoja tolerancije, poštivanja različitosti te primjene nenasilne komunikacije;
10. u slučaju ponovljenog nasilnog postupanja učenika, stručni suradnici/ravnatelj/, u suradnji s liječnikom školske medicine i nadležnim Zavodom za socijalni rad, uputit će učenika koji je počinio nasilje na postupak procjene rizičnosti ponašanja, mentalnog i fizičkog zdravlja te obiteljskih prilika;

3. POSTUPANJA U SLUČAJU NASILJA NAD UČENICIMA OD STRANE ODRASLE OSOBE U ŠKOLI (*učitelja, roditelja, drugih zaposlenika, nepoznatih osoba*)

Obveze i postupanja djelatnika školske ustanove

1. u slučaju nasilnog ponašanja od strane odrasle osobe u školi nad učenicima, djelatnici škole obvezni su odmah pokušati prekinuti nasilno ponašanje;
2. u situacijama izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost učenika, djelatnici škole inicirat će hitnu intervenciju policije pozivom na broj 192;
3. djelatnici škole, u slučaju da je učenik ozlijeđen ili postoji sumnja da bi mogao biti ozlijeđen, zatražit će intervenciju hitne medicinske službe;
4. u slučaju saznanja ili sumnje o počinjenom nasilju nad učenicima od strane odrasle osobe u školi, ali bez izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost učenika, djelatnici škole odmah će o tome izvijestiti ravnatelja ili stručne suradnike;
5. ravnatelj i stručni suradnici će žurno i bez odgode prijaviti sumnju ili saznanje za nasilje nad učenicima policiji i nadležnom Zavodu za socijalni rad radi poduzimanja mjera za zaštitu djeteta;
6. ravnatelj i stručni suradnici pružit će pomoć učenicima u skladu sa svojim kompetencijama s ciljem normaliziranja osjećaja djeteta i sprječavanja dugoročnih posljedica traume te ga tijekom razgovora upoznat s daljnjim postupanjima;
7. ravnatelj i stručni suradnik pozvat će djetetove roditelje odmah na razgovor u školu te ih upoznat sa svim saznanjima i daljnjim postupanjima (činjenice, okolnosti, poduzete mjere, informiranje o eventualnoj potrebi uključivanja djeteta i roditelja u savjetovanje i stručnu pomoć u školi ili izvan nje);

- o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima, ravnatelj i stručni suradnici izradit će službenu bilješku koja će se dostaviti drugim tijelima na zahtjev;
- ukoliko se radi o situacijama izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost učenika, ravnatelj će izvijestiti i MZO.

4. POSTUPANJA U SLUČAJU NASILJA UČENIKA NAD DJELATNICIMA ŠKOLE

Obveze i postupanja djelatnika školske ustanove

- u slučaju nasilnog ponašanja učenika prema djelatniku škole, djelatnici škole obvezni su odmah pokušati prekinuti nasilno ponašanje;
- u situacijama izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost djelatnika, djelatnici škole inicirat će hitnu intervenciju policije pozivom na broj 192;
- djelatnici škole, u slučaju da je djelatnik žrtva nasilja ozlijeđen ili postoji sumnja da bi mogao biti ozlijeđen, zatražit će intervenciju hitne medicinske službe;
- učenika koji je zatečen u činjenju kaznenog djela ili pod okolnostima koje upućuju da je počinio kazneno djelo u okruženju školske ustanove, djelatnici škole smiju i trebaju zadržati do dolaska policije;
- u slučaju sumnje na počinjenje kažnjive radnje djelatnici škole sačuvat će tragove/dokaze koji se nalaze kod učenika ili u školskoj ustanovi do dolaska policije;
- u slučaju da je djelatnik škole doživio nasilje ili prijetnju nasiljem, ali bez izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost, treba o tome izvijestiti ravnatelja ili stručnog suradnika;
- ravnatelj i stručni suradnici razgovarat će s djelatnikom žrtvom nasilja;
- ravnatelj i stručni suradnici razgovarat će s učenikom koji je počinio nasilje ili prijetio nasiljem djelatniku škole;
- ravnatelj i stručni suradnik pozvat će učenikove roditelje odmah na razgovor u školu te ih upoznati sa svim saznanjima i daljnjim postupanjima (činjenice, okolnosti, poduzete mjere, informiranje o potrebi uključivanja djeteta u savjetovanje i stručnu pomoć u školi ili izvan nje);
- ravnatelj i stručni suradnici će žurno i bez odgode prijaviti saznanje za nasilje učenika prema djelatniku škole policiji i nadležnom Zavodu za socijalni rad;
- ravnatelj, stručni suradnici, razrednik, u skladu s Pravilnikom o izricanju pedagoških mjera, pokrenut će postupak za izricanje istih;
- o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima, ravnatelj i stručni suradnici izradit će službenu bilješku koja će se dostaviti drugim tijelima na zahtjev;
- ukoliko se radi o situacijama izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost učenika, ravnatelj će izvijestiti i MZO.

5. POSTUPANJA U SLUČAJU NASILNOG PONAŠANJA ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM U ŠKOLI

Obveze i postupanja djelatnika školske ustanove

1. u slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe (roditelja učenika, djelatnika škole, nepoznate osobe) prema drugoj odrasloj osobi u školi (roditelju učenika ili djelatniku škole) te u slučaju da djelatnici škole imaju informacije da odrasla osoba u prostor škole unosi oružje ili druge predmete koji mogu ugroziti sigurnost osoba i imovine, obvezni su odmah pokušati prekinuti nasilno ponašanje;
2. u situacijama izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost djelatnika, djelatnici škole inicirat će hitnu intervenciju policije pozivom na broj 192;
3. djelatnici škole u slučaju da je odrasla osoba ozlijeđena ili postoji sumnja da bi mogla biti ozlijeđena, zatražit će intervenciju hitne medicinske službe;
4. djelatnik škole koji ima saznanja o tome da je odrasla osoba u školi doživjela nasilje ili prijetnju nasiljem od strane druge odrasle osobe, ali bez izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost učenika, treba o tome odmah izvijestiti ravnatelja ili stručnog suradnika;
5. ravnatelj i stručni suradnici će žurno i bez odgode prijaviti saznanje za nasilje u školi policiji i nadležnom Zavodu za socijalni rad;
6. o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima, ravnatelj i stručni suradnici izradit će službenu bilješku koja će se dostaviti drugim tijelima na zahtjev;
7. ukoliko se radi o situacijama izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost, ravnatelj će izvijestiti i MZO.

6. POSTUPANJA U SLUČAJU SEKSUALNOG NASILJA (*prema Protokolu o postupanju u slučaju seksualnog nasilja*)

Seksualnim nasiljem smatra se čin moći i kontrole, iskazan na seksualan način, koji je neželjen, za koji nije dan pristanak ili nije dan slobodno i svjesno. Čin može biti vizualan, verbalan i/ili fizički, koji je osoba doživjela (tijekom ili kasnije) kao prijetnju, poniženje, povredu i/ili napad. Može, a ne mora, uključivati prijetnju, prinudu i/ili prisilu. Odgojno-obrazovne ustanove dužne su pružiti zaštitu i skrb o ostvarivanju prava i dobrobiti djeteta u slučajevima svih oblika seksualnog nasilja:

1. odmah poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno ponašanje prema djetetu;
2. na smiren način saslušati dijete žrtvu nasilja, po mogućnosti od strane stručne osobe te pružiti pomoć i potporu djetetu;
3. voditi računa da se razgovor s djetetom vodi u uvjetima i na način prilagođen djetetu, da se dijete ne ispituje i da mu se ne postavljaju sugestivna pitanja, već na smiren način dopustiti djetetu da samostalno opiše događaj na način i u opsegu kako to samo želi;

4. obveza je osobe koja vodi razgovor upoznati dijete, na djetetu razumljiv način, s daljnjim postupanjem, osobito o tome da je dužna prijaviti nasilje nadležnim tijelima i o daljnjim očekivanim procedurama (voditi računa da se dijete o događaju ne izjašnjava više puta (po mogućnosti ograničiti razgovor na jedan);
5. odmah po primanju informacije iz koje proizlazi sumnja da je dijete doživjelo seksualno nasilje, ravnatelj ustanove/odgovorna osoba, odnosno svaka druga osoba koja ima bilo kakvih saznanja o počinjenom seksualnom nasilju prema djetetu bez odgode prijavljuje sumnju o postojanju kaznenoga ili prekršajnog djela policiji ili državnom odvjetniku te Zavodu. Ukoliko je počinitelj djelatnik/ca ustanove, uz prethodno navedeno, poduzima mjere sukladno disciplinskoj odgovornosti počinitelja;
6. poduzeti žurne mjere za sigurnost i zaštitu djeteta i obavijestiti roditelje/skrbnika/osobu kojoj je povjerena skrb o djetetu, odnosno Zavod ako postoji sumnja da se nasilje dogodilo u obitelji;
7. ukoliko je djetetu potrebna žurna liječnička intervencija ili pregled odmah pozvati službu hitne medicinske pomoći ili na najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju djeteta, otpratiti ili osigurati pratnju djeteta od strane stručne osobe liječniku/ci te sačekati liječničku preporuku o daljnjem postupanju;
8. u slučaju ako su roditelji/skrbnici nedostupni, ne žele se odazvati ili postoji sumnja na zlostavljanje od strane istih, u suradnji s policijom obavijestiti Zavod kako bi se osigurala prisutnost stručnog radnika/ce Zavoda pri razgovoru policijskog službenika s djetetom, odnosno ukoliko se ista ne može osigurati, prisutnost stručnog radnika/ce odgojno-obrazovne i druge ustanove koja skrbi o djeci;
9. dijete žrtvu i osobe koje skrbe o djetetu upoznati o mogućnostima izvaninstitucionalne ili institucionalne pomoći i potpore djetetu;
10. poduzeti mjere za zaštitu privatnosti djeteta žrtve;
11. ako je počinitelj seksualnog nasilja djelatnik/ca ustanove, čelnik/ca ustanove dužan/na je poduzeti mjere zaštite djeteta žrtve i druge djece od kontakta s počiniteljem, preispitivanje radno-pravne i etičke odgovornosti počinitelja te ukoliko se utvrdi odgovornost, odrediti disciplinsku kaznu;
12. u slučaju vršnjačkoga seksualnog nasilja dodatno:
  - a) od strane stručne osobe obaviti razgovor s djetetom koje je počinilo nasilje, ukazati djetetu na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja. Tijekom razgovora posebno obratiti pozornost iznosi li dijete neke okolnosti koje bi ukazivale da je dijete žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje, u kojem slučaju će se odmah izvijestiti Zavod,
  - b) pozvati roditelje/skrbnike ili druge osobe koje skrbe o djetetu koje je počinilo nasilje, upoznati ih s događajem, kao i s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja djeteta, te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć,
  - c) dijete, na njemu razumljiv i prilagođen način, i osobe koje skrbe o djetetu obavijestiti o obvezi prijave nadležnom područnom uredu Zavoda, policiji ili nadležnom državnom odvjetništvu te očekivanim procedurama,
  - d) poduzeti mjere za zaštitu privatnosti djece,
  - e) poduzeti mjere za sustavnu i kontinuiranu prevenciju nasilja;
13. u slučaju nasilnog postupanja koje je izazvalo ili može izazvati visoku razinu uznemirenosti i stresa kod druge djece ustanova će zatražiti odgovarajuću stručnu psihološku ili socijalno/pedagoško/psihološku pomoć;

14. o svim poduzetim aktivnostima i mjerama radi zaštite djece te svojim opažanjima djelatnici ustanova dužni su voditi službene bilješke koje predaju čelniku ustanove, a na zahtjev dostaviti i drugim nadležnim tijelima (policija, državno odvjetništvo sud, Zavod);
15. o postupanju povodom prijave sumnje na seksualno nasilje nad djetetom ustanova je dužna najkasnije u roku od 7 dana, obavijestiti:
  - a) nadležno ministarstvo
  - b) pravobraniteljicu za djecu
  - c) pravobraniteljicu za osobe s invaliditetom ukoliko dijete ima teškoće u razvoju
  - d) nadležnog liječnika/cu školske i adolescentne medicine i nadležnog liječnika primarne zdravstvene zaštite (liječnik opće medicine pedijatar).

7. POSTUPANJE SA SVIM UČENICIMA UKLJUČUJUĆI UČENIKE KOJI NISU SUDIONICI I NA KOJE SE NE SUMNJA DA SU SUDIONICI U SLUČAJEVIMA UGROZE ILI SUMNJE NA UGROZU S NEŽELJENIM POSLJEDICAMA U ŠKOLSKOM OKRUŽENJU

Odmah je nužno organizirati sljedeće:

1. U zbornici, odnosno na razini uprave, nužno je usuglasiti način postupanja i dogovoriti jednoobrazne informacije koje će svi nastavnici prenijeti svim učenicima i roditeljima, uz čuvanje anonimnosti sudionika i potencijalnih sudionika. Ako je ikako moguće, nužno je izostaviti podatak o kojem razredu se radi te sve druge informacije koje mogu ukazivati na identitet sudionika.
2. Učitelji ili stručni suradnici trebaju svim učenicima odmah pružiti osnovne informacije/činjenice o događaju, uz čuvanje anonimnosti sudionika i potencijalnih sudionika. Za navedeno je nužno izdvojiti primjereno vrijeme tijekom nastave.
3. Odmah na početku potrebno je ustvrditi da škola poduzima sve da učenici budu sigurni, te kada je god moguće utvrditi da su učenici sigurni i zaštićeni. Uznemirujuće sadržaje potrebno je koliko je god moguće postepeno uvoditi u razgovor.
4. Razgovor s učenicima potrebno je osloboditi osobne patnje i osobnog nepovoljnog iskustva sudionika i potencijalnih sudionika, njihovih obitelji i bliskih osoba, a posebno na način da se prepričavaju emocionalno obojena svjedočanstava direktnih i indirektnih sudionika.
5. S učenicima treba razgovarati na način pružanja mogućnosti da iskažu što su sve već saznali (ako jesu) i na koje načine su zaprimili informacije, što ih je posebno zastrašilo, zabrinulo ili rastužilo, koja razmišljanja i osjećaje je navedeno saznanje

kod njih potaknulo.

6. Potrebno je jasno osuditi ugrožavajući događaj ili sumnju na događaj te osmisliti i izraditi razredni plan postupanja u slučaju da učenici imaju saznanja o bilo kakvom nasilju ili zabrinjavajućim aktivnostima i dogovorima.
7. Po potrebi, ovakve razgovore s učenicima nužno je ponavljati tijekom trajanja ugroze i u razdoblju nakon ugroze, a posebno kod svih novih uznemirujućih otkrića/saznanja vezanih uz ugrozu. Učenike je nužno udaljiti i onemogućiti im pristup mjestu/području, predmetima ili drugom sadržaju (uključujući online sadržaj) povezanim s incidentom te svim neugodnim i uznemiravajućim prizorima i predmetima.
8. O događaju je nužno na primjeren i umirujući način još isti dan obavijestiti roditelje, navodeći isključivo činjenice uz suhoparan, faktografski izričaj te uz čuvanje anonimnosti sudionika i/ili potencijalnih sudionika.

8. POSTUPANJA U SLUČAJU SUMNJE ILI SAZNANJA DA JE UČENIK ŽRTVA NASILJA U OBITELJI (*prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji te Protokolu u slučaju nasilja u obitelji, Smjernicama o postupanju školske ustanove u slučaju ugroze s neželjenim posljedicama*)

Cilj postupanja odgojno-obrazovnih djelatnika je poduzimanje mjera radi prepoznavanja prijavljivanja nasilja te pružanja zaštite učeniku žrtvi nasilja u obitelji.

Nasilje u obitelji je svaki oblik tjelesnog, psihičkog, spolnog ili ekonomskog nasilja (Zakon o nasilju);

Nasilničko ponašanje u obitelji - čin kada član obitelji nasiljem, zlostavljanjem ili osobito drskim ponašanjem dovede drugog člana obitelji u ponižavajući položaj (KZ).

Obveze i postupanja djelatnika školske ustanove

1. u situacijama izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost učenika, od strane roditelja, djelatnici škole inicirat će hitnu intervenciju policije pozivom na broj 192;
2. djelatnici škole, u slučaju da je dijete ozlijeđeno ili postoji sumnja da bi moglo biti ozlijeđeno, zatražit će intervenciju hitne medicinske službe;
3. u slučaju saznanja ili sumnje o počinjenom nasilju nad djetetom unutar obitelji, odnosno svjedočenju djeteta nasilju u obitelji, ali bez izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost učenika, djelatnici škole odmah će o tome izvijestiti ravnatelja ili stručnog suradnika;
4. ravnatelj i stručni suradnici će žurno i bez odgode prijaviti sumnju ili saznanje za nasilje nad djetetom policiji i nadležnom Zavodu za socijalni rad radi poduzimanja mjera za zaštitu učenika;

5. ravnatelj i stručni suradnici pružit će pomoć djetetu u skladu sa svojim kompetencijama te ga tijekom razgovora upoznati s daljnjim postupanjima;
6. ravnatelj i stručni suradnik pozvat će učenikove roditelje odmah na razgovor u te ih upoznati sa svim saznanjima (ako je učenik žrtva nasilja jednog roditelja, upoznati s tim drugog roditelja; izuzetak su ugroze u kojima je roditelj (skrbnik) sudionik ugroze ili se sumnja da je sudionik, pri čemu će ravnatelj dogovoriti s policijom daljnja postupanja u odnosu na navedenog roditelja;
7. o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima, ravnatelj i stručni suradnici izradit će službenu bilješku koja će se dostaviti drugim tijelima na zahtjev;
8. ravnatelj i stručni suradnici, nadležnim tijelima i ustanovama, dat će sve relevantne informacije o sumnji na nasilje u obitelji, ponašanju učenika u školi, suradnji s roditeljima;
9. ukoliko se radi o situacijama izravne i neposredne opasnosti za život, tijelo i sigurnost učenika, ravnatelj će izvijestiti i MZO.

U svrhu prevencije svih oblika nasilničkog ponašanja i prepoznavanju nasilja nad djecom, odgojno-obrazovne ustanove dužne su:

1. upoznati odgojno-obrazovne radnike s odredbama propisa vezanih uz prava djece i obvezu prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima;
2. poučiti učenike o njihovim pravima i načinu postupanja u slučaju povrede tih prava, a osobito u slučajevima nasilničkog ponašanja;
3. provoditi programe kojima se promiče zaštita prava, sigurnosti i zdravlja djeteta te programe o neprihvatljivosti nasilja, nenasilnom rješavanju sukoba i postupanju u slučaju pojave nasilja u obitelji;
4. provoditi preventivne programe usmjerene prevenciji svih oblika neprihvatljivog i nasilnog ponašanja u sklopu redovite nastave, sata razrednika, školskih ili razrednih projekata, predavanja i drugih aktivnosti koje organizira školska ustanova;
5. provoditi programe razvoja socijalizacijskih vještina djece i mladih, posebno komunikacijskih vještina i nenasilnog rješavanja sukoba među djecom i mladima s naglaskom na mijenjanje stereotipnih uvjerenja koja pridonose nasilnom ponašanju kao prevencije pojave nasilja u odrasloj dobi;
6. provoditi kontinuirano stručno usavršavanje odgojno-obrazovnih radnika s ciljem prepoznavanja nasilja u obitelji i odgovarajućega postupanja;
7. organizirati dodatne edukacije za odgojno-obrazovnih radnike, učenike i roditelje s ciljem pravovremenog prepoznavanja nasilja u obitelji. Edukacije učenika i roditelja mogu se provoditi na razini razrednog odjela/odgojno-obrazovne skupine ili cijele ustanove u suradnji s nadležnim institucijama, i/ili lokalnom zajednicom i udrugama koje imaju suglasnost ministarstva nadležnog za obrazovanje;
8. prema učenicima za koje se sumnja ili za koje je dokazano da su žrtve ili svjedoci nasilja u obitelji provoditi diskrecijske personalizirane programe/aktivnosti u suradnji s ustanovama koje vode brigu o mentalnom zdravlju djece.

9. POSTUPANJA U SLUČAJU NEUOBİČAJENO TEŠKOG DOGAĐAJA - POMOĆ TIMA ZA PSIHOLOŠKE KRIZNE INTERVENCIJE (*prema Protokolu o pokretanju psiholoških intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja*)

Ukoliko se u školi dogodio neuobičajeno težak događaj:

1. *događaj pri kojem je netko ozbiljno ozlijeđen ili ugrožen (npr. kada dijete ili djelatnik ustanove doživi ranjavanje, silovanje, talačku krizu, pokušaj ubojstva ili samoubojstva...)*
2. *stradavanje sa smrtnim posljedicama (npr. samoubojstvo, ubojstvo, utapanje, prometna nesreća, nesretni slučaj...)*
3. *katastrofa u kojoj je došlo do većih šteta i/ili ljudskih gubitaka (npr. poplava, potres, požar...),*

potrebno je zatražiti pomoć *Tima za psihološke krizne intervencije*, jer se nakon ovakvih događaja javljaju traumatske reakcije kao što su: vrlo intenzivan strah, bespomoćnost, tjeskoba, ljutnja, nemogućnost koncentracije na posao, učenje ili igru, zaboravljanje, razdražljivost, poremećaj apetita, spavanja, noćne more, glavobolje i dr. S ovakvim reakcijama ljudi se teško nose, što ozbiljno narušava njihovo uobičajeno funkcioniranje.

Psihološka krizna intervencija predstavlja psihološku prvu pomoć i cilj joj je stabilizirati kognitivne i emocionalne procese kod osoba koje su izravno ili neizravno izložene kriznom događaju. Psihološka krizna intervencija nije psihoterapija, već preventivni postupak u cilju sprječavanja dugoročnih posljedica kriznog događaja.

Koraci u aktiviranju *Tima za psihološke krizne intervencije*

1. Ravnatelj i stručni tim ustanove utvrđuju potrebe za kriznom intervencijom, u tu svrhu prikupljaju osnovne podatke.
2. Što se dogodilo? Kada se dogodilo? Gdje se dogodilo? Broj osoba uključenih u događaj? Tko je bio izravno i neizravno uključen u događaj?
3. U kakvom su stanju, kako reagiraju, gdje se nalaze te osobe?
4. Je li neka od hitnih službi već intervenirala (policija, hitna medicinska pomoć)? Jesu li u ustanovi već poduzete mjere radi ublažavanja psiholoških posljedica?
5. Ravnatelj ustanove informira o kriznom događaju i podnosi zahtjev za pokretanjem krizne intervencije (krizne-intervencije@mzos.hr ili na broj telefona: 01 4594 461 (*Uprava za potporu i unaprijeđenje sustava odgoja i obrazovanja*)).

6. MZO elektroničkom poštom obavještava koordinatora regionalnog *Tima za psihološke krizne intervencije* te daje suglasnost za pokretanjem iste.
7. Voditelj regionalnog *Tima za psihološke krizne intervencije* stupa u kontakt s ravnateljem ustanove i dogovara pojedinosti u svezi s organizacijom i provedbom intervencije u ustanovi.
8. Nakon provedene intervencije voditelj Tima dostavlja izvješće o intervenciji u ustanovi: MZO, ravnatelju odgojno-obrazovne ustanove, Društvu za psihološku pomoć).

Kontakt osoba za pokretanje psiholoških kriznih intervencija u Primorsko-goranskoj županiji je Nada Kegalj, Rijeka (nadakegalj@yahoo.com) - 098 594 721

Protokol je uz prethodnu suglasnost Učiteljskog vijeća donesen na sjednici Školskog odbora održanoj 29. kolovoza 2024. godine.

Ravnatelj

Predsjednica Školskog odbora

Mate Verović, mag. prim. educ.

Ingrid Janežić, prof.

KLASA: 011-03/24-02/4

UR. BROJ: 2170-1-51-24-1

Rijeka, 29. kolovoza 2024.